

המצוות. אבל שבחם מצוות ענין זה הוא בעולם, ונגיש רק באופן קיום המצוות.

ט. המשך השיחה — שהכח לחיבור ב' הפכים אלו (גשמיות ואלקות) הוא מהר סיני, "דמכך מכל טוריא"²¹, חיבור ב' ההפכים דהגבהה ושפלות בעבודתה²², ולכן נאמר דוקא במצות שמיטה "בהר סיני"; וזהו "משה קבל תורה מסיני"²³, שהטעם שקבלת התורה היתה ע"י משה הוא לפי שבמשה עצמו היו ב' הפכים אלו²⁴ — הוגה ע"י כ"ק אדמור"ד שליט"א, ונדפס בלק"ש ח"א ע' 276 ואילך²⁵.

* * *

י. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה להבין ענין ספירת העומר.

* * *

יא. מתוך תורה²⁶ ה'י כחודש סיון, חודש השלישי. ומה מובן שהתורה קשורה עם "שלישי", שהרי נוסף לכך שכל הענינים, ובפרט עניני תורה ומצוות, הם בהשגחה פרטית, הרי הקישור דחודש השלישי עם מתן-תורה פורש כדברי רד"ל²⁷ — "אורי'אן תליחאי לעם תליחאי... בירחא תליחאי".

ואינו מובן: מהי המעלה בחודש "שלישי" דוקא? וכפרט שכל ענין התורה הוא להמשיך ולגלות בעולם את הענין ד"הוי'אן²⁸ ע"י "תורה אחת"²⁹, וא"כ, הרי מעלת התורה היא באחודות, ולא בשלשה?

(21) ראה היב"ע סי' שופטים ה, ה. תהלים ה'תלמי' ועד"ו בננוע לכל "מה שתלמיד חס, י".

(22) וכמו בגשמיות, שהתכלית אינה להיות עני ועי"ו להיות שפל בעיני עצמו, מאלו שנאמרו למשה מסיני (ראה מגילה י"ט, אלא כונתו של הקב"ה היא — שיהי' לישראל כל צרכיהם בבני חיי ומווני רוחי ("הר").

(23) ואעפ"כ יהיו בתכלית הביטול והשפלות ("מכיד"). ועד"ו בננוע לכללות העבודה — שגם בהיותו עשיר בגשמיות, הרי בשעת העסק בגשמיות גופא עליו לעשות מהגשמיות כלי לאלקות (חיבור ב' ההפכים שבמצוות).

(24) וכדאינו במפרשים (ראה "ביאורים לפיקי אבות" קה"ת תשי"ט) ח"א סי"ע 28 ואילך. ושי"ן שמשו למד מהר סיני את ענין מונת.

(25) בשילוב עם שיתח ש"פ שמיני, מבנה"ח אייר תשט"ו.

(26) מכאן עד סוסי"ד — הוגה ע"י כ"ק אדמור"ד שליט"א (באידית), ונדפס בלק"ש ח"ב ע' 301 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מונת.

(27) שבת פ"א, א.

(28) ואחתנו ו, ד.

(29) לשון הכתוב — בא יב, מט. ועוד.

שבשם אלקים, אלא "שבת להוי" שלמעלה מהעולם, אף שנמצא בתוך העולם.

בעולם גופא — ממשיך הוא את שם הוי' שלמעלה מהעולם לגמרי. וזהו ע"ד הפירוש ע"פ תורת הבעל שם טוב: "ושבתה הארץ" — שבתיה וביטול בארץ¹⁶; מחדירים שבתה בענינים הארציים גופא.

ז. ובזה יזכר ג"כ מ"ש בפירוש רש"י על הפסוק "שבת להוי": "לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית"¹⁷.

לכאורה, מה מחדש כאן רש"י? — אבל לפי האמור לעיל מובן: כיון שבשמיטה מותר לו לעשות "עובדין דחול", להתעסק עם העולם — ה' מקום לחשוב שאיסור החרישה והוריעה בשמיטה אינו ענין של "הוי" שלמעלה מהעולם, אלא ענין של עבודת הכיורים, וע"ד המצוות ד"שש שנים חורע גי", שענינם כירור בעולם גופא, לא למעלה מהעולם;

על כך אומר רש"י, שזהו ענין של "לשם הוי' כשם שנאמר בשבת בראשית". זהו ענין של שבת הארץ שממנה תצא לחם, עיקר חיות האדם; וזהו הפשטה מהעולם, כשם שהוא בשבת בראשית. ואילו היתר לעשות "עובדין דחול" אחרים — הרי זו מעלה נוספת — שב"עובדין דחול" גופא מחדירים את אור הוי' שלמעלה מהעולמות לגמרי¹⁸.

ח. עפ"י יזכר ג"כ שמצות שמיטה היא מצוה כללית: זהו התוכן של כל המצוות, אלא שבמצות שמיטה הרי זה בגילוי.

אדמור"ד הזקן מכאן בתניא¹⁹ ש"עסק התורה ומצות והתפלה הוא ג"כ ענין מסירת נפש ממש כמו בצאתה מן הגוף כו' שאינה מהרהרת בצרכי הגוף אלא מחשבתה מיוחדת ומלובשת באותיות התורה והתפלה" כלומר, שבשעת עסק התורה ומצוות והתפלה צריך להיות ההרגש כאילו הוא עומד כבר לאחר יציאת הנפש מהגוף, "אלך הוי' נפשי אשא"²⁰.

לאידך גיסא, תובעים ממנו שכל מצוה יקיים כחיקונה, עם הגבלותיו בזמן ומקום, ועם כל הדקדוקים שכלל מצוה, שהם הם הגבלות העולם. כלומר, שענין המצוות הוא: יש לקחת את התנועה דמסירת נפש, הפשטה מגוף וגשמיות, וכתנועה זו גופא לקיים את המצוה ככל פרטי דקדוקי; המשכת בלי-גבול בגבול.

(16) ראה תולדות יעקב יוסף ר"פ בהר.

(19) פמ"א (נח, א).

(17) ראה גם לק"ש ח"ב ע' 108 ואילך.

(20) תהלים כה, א. פו, ד. וראה ב"מ"מ, הגהות הערות קצרות" לחניא שם ע"י רענן.

(18) ראה גם לק"ש ח"א ע' 108.

יתירה מזו: השייכות דחודש השלישי היא בניקר לתורה, כלשון ר"ל: "אוראן תליתי כו' בירחא תליתי".
 מצוות — היו גם קודם מתן-תורה, כמו מצוות בני-נח, מצוות מילה והמצוות שצטוו במרה. ואף שאינם שווים אפילו לאותן המצוות עצמן כפי שניתנו בסני³⁰, מ"מ, ענין המצוות בכלל עכ"פ ה' גם קודם לכן. עיקר החדוש בחג השבועות שבחודש השלישי ה' — מתן-תורה.

מעלת התורה על המצוות מבוארת בתניא³¹, שע"י המצוות נעשים מרכבה לאלקות, שמרכבה כסלה לגבי הרוכב, אבל אינה דבר אחד עם הרוכב; אבל ע"י תורה נעשית אחדות ממש עם הקב"ה.

ועפ"ז אינו מוכן עוד יותר: איך יתכן שהתורה, שעל ידה נעשים דבר אחד עם הקב"ה, ניתנה בחודש השלישי דוקא?

יב. ובאור הענין³²:

התכלית היא אמנם אחדות, ולא שניות חסד-שלום. אבל מתי האחדות היא אמיתית ואחדות שבאה לידי מבחן-נסיון — כאשר יודעים אודות מציאות אחרת, ואעפ"כ אווזים במדרגת אחדות אמיתית. אם לא יודעים כלל אודות מציאות אחרת — אין עדיין ראי' שהאחדות שבה אווזים היא אמיתית; עדיין לא יודעים מה היא עמו כשיוודע לו אודות מציאות אחרת. וכידוע³³ המשל על ענין ירדת הנשמה למטה, מבין מלך שרוצים לנסות עד כמה חזקה התקשרותו אל המלך³⁴, מסלקים אותו מהיכל המלך ומוליכים אותו משם למקום רחוק, בין אנשים שפלים, וכאשר הוא מתנהג גם שם ככן מלך — אזי רואים שהוא באמת קשור עם אביו, המלך.

וכן הוא בענינו: כשאדם בא למקום של שניות, והוא נתקל בענין הפכי, והדבר אינו מעכב את האחדות אצלו — אזי רואים שהוא באמת מיוחד.

ובזה גופא ישנם שני אופנים: א) הוא מבטל את המציאות ההפכית, שלא מתחשב עמה לגמרי³⁵; ב) הוא עושה מציאות זו גופא כלי לאלקות.

(30) ראה פיה"מ להרכבים חולין ספ"ז: ואילן. וש"י.

רשים לב על העיקר הגדול כו'.

(31) פני"ג וברורות הצ"צ שם (קיצורים ראה גם תר"מ ח"ט ע' 53. וש"י.

העושה ע' ק' וילן). ראה גם שם פ"ד (34) וגם לגלות את תוקף התקשרותו אל הפ"ה.

(32) ראה גם שיחת ש"פ במדבר, מבה"ח

(33) ראה המשך תרס"ו ס"ע שפ ואילן.

(34) המלך (מתנחה בלתי מוגה).

(35) אהדות הוי", וההתנסקות עם מציאות העולם

האחדות באופן הכי היא עמוקה יותר, אמיתית יותר. כאשר רק מבטלים את המציאות ההפכית — הרי עדיין ישנה מציאות הסותרת ומנגדת לאחדות, אלא שאין מתחשבים עמה. אבל כאשר האחדות חודרת כל-כך עד שכל מציאות נעשית בעצמה כלי לאחדות — אזי האחדות היא אמיתית.

ג. התנועות האמורות הם בג' החדשים, ניסן, אייר וסיון³⁶:

ניסן הוא חודש הראשון. ניסן היא יציאת מצרים, "שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה"³⁷, גילוי מלמעלה שאין לו שום שייכות למטה. "כי ברח העם³⁸ — ברוחים מהכל ונדבקם באלקות.

אייר הוא חודש השני. בכל החודש סופרים ספירת העומר³⁹ — בירור המדות דנפש הבהמית. עוסקים ב"מטה" — שניות — ומבוררים אותו. אבל המציאות היא עדיין מציאות, ולא אלקות. זהו גם הרמז בשם החודש — אייר, ראשי-תיבות: אברהם יצחק יעקב רחל⁴⁰, ד' רגלי המרכבה, שענין המרכבה הוא רק ביטול להרוכב, ולא יחוד.

סיון הוא חודש דמתן-תורה⁴¹, חודש השלישי. נוטלים את כ' העינים, מעלה ומטה⁴², ועושים מהם ענין שלישי, שהוא למעלה משניהם — אמיתית היחוד וההתכללות באלקות.

יד. ולכן ניתנה תורה בחודש השלישי, כי ענין התורה הוא יחוד. כאשר מקיימים מצוה, מבטלים אמנם את המציאות הפורטית בשביל המצוה, אבל אין נעשים דבר אחד עמה. אבל בתורה — הרי שכל האדם מיוחד⁴³ עם חכמתו ורצונו של הקב"ה. וזהו הענין דשלישי: הוא נוטל

כדי לבטלו, כדי שיוכל לעמוד בהתקשרותו באלקות; משא"כ במצב שאינו יודע כלל מציאות העולם, שאז יש בו רק תנועה אחת — אהדות הוי' (מתנחה בלתי מוגה).

(36) ראה גם לקי"ש ח"א ס"ע 263 ואילן.

(37) הגדה של פסח פיסקא "מצה זו".

(38) בשלח יד, ה. וראה תניא ספ"א.

(39) משא"כ בחודש ניסן וסיון, שספירת העומר אינה בכל ימי החודש (מתנחה בלתי מוגה).

(40) מאיר"א א. סד. ב"ש לאה"ע סקני"ו

סק"ב.

(41) שהרי התחלת הענין דמית' היא מרי"ח

(42) ועוד) שבמ"ח נחחדש היחוד דבני דמי ובני

סוריא כו' (מתנחה בלתי מוגה).

(43) ראה תניא פ"ה (ט, ב); והוא יחוד

וכו'.

את שכלו שלו ואח חכמתו של הקב"ה, ועושה משניהם דבר אחד — "כולא חד"י".

וזהו ג"כ מה ש"משה קבל תורה מסיני"²³: המצוות ניתנו גם כמורה, אבל התורה — "מסיני" דוקא, כי ענינו של סיני הוא "דמכין מכל טוריא"²¹, יחוד כ' ההפכים²⁵, ויחוד זה נתגלה כתורה דוקא.

*

טו. דובר לעיל בהמאמר²⁶ בענין קריאת פרשת בחוקות קודם עצרת²⁷, ולאחרי, קורין פרשת במדבר, כדי להפסיק בין התוכחה למתן-תורה²⁸.

יש לומר בביאור הסדר בקריאת כ' פרשיות אלו:

בנוגע לפרשת בחוקות — מבואר בלקי"ת²⁹ בארוכה, שכל עניני התוכחה "לפי האמת אינם רק ברכות". הענינים דהיפך הברכה — הם רק בנוגע לנפש הבהמית ויצר הרע, אבל בנוגע לנפש האלקית — הרי הם עניני ברכות.

ותוכן הענין כזה — שע"י כירור המדות דנה"ב ודחיית היציה"ד נעשית תוספת-על"י בנפש האלקית. וכמשנ"ת בהמאמר³⁰ בענין "קוממות"³⁰, כ' קומות³¹, שע"י כירור נה"ב ישנם כ' הקומות: קומת נה"ב עצמה, והעל"י שנעשית עי"ז קומת נה"א.

ולכן קורין פרשה זו קודם מתן-תורה, כיון שהענין ד"קוממות" הוא הכנה למ"ת, כמשנ"ת בהמאמר³⁰ שבשביל הענין דמ"ת צ"ל כ' הקומות.

והטעם שמפסיקין ביניהם בפרשת במדבר דוקא [ראף שבפשוט הטעם הוא כיון שפרשת במדבר באה לאחרי פרשת בחוקות, הרי כל ענין יש לו תוכן בפנימיות, ולכן בהכרח לומר שגם פרשת במדבר יש לה שייכות למתן-תורה³²] — ע"פ הידוע³³ בהטעם שהתורה ניתנה במדבר, שההכנה להגילוי דמ"ת היא ע"י ענין המדבר, שהו"ע ההפקרות והכיסול,

- (44) ראה זח"צ עג, א.
- (45) ראה לעיל ס"ט, וש"י.
- (46) בתחלתו (לעיל ע' 300).
- (47) מגילה לא, ב.
- (48) ראה תוס' שם בסוף העמוד.
- (49) פרשתנו (בחוקות) מח, סע"א ואילן.
- (50) פרשתנו (בחוקות) כו, יג.
- (51) ראה ב"ב עה, א ובחז"א מדרש"א שם.
- (52) ראה גם לקי"ש חכ"ח ע' 22, וש"נ.
- (53) ראה עירובין נז, א, נדרים נה, א.
- (54) סע"א, במדבר"י פ"א, ז, ועוד.

מסירות-נפש. ועד"מ מענין הצמיחה, שתחלה צריך להיות רקבון הגרעין, ורק לאחר"ז יכולה להיות הצמיחה.

וזהו סדר הפרשיות — תחלה פרשת בחוקות, ולאח"ז פרשת במדבר: פרשת בחוקות — ענינה כירור המדות דנפש הבהמית (בדוגמת הענין דספירת העומר), שכירור זה נעשה ע"י טעם דעת, דהיינו שהאדם הוא עדיין בבחי' מציאות; ולאח"ז באה פרשת במדבר — כיטול ומס"ג שלמעלה מטעם ודעת, הביטול האמיתי שהוא הכנה למ"ת³⁴, שע"יז הולכים לקבל את התורה כשמחה ובפנימיות על כל השנה כולה.

54) כמדומה שאמר שבי' ענינים אלו (פ' בחוקות ופ' במדבר) הם ע"ד כ' ההכנות וספירת העומר והקומת נעשה לנשמה (חומ"ד).

הרי דאי צריכות הן להשקיע השתדלות רבה יותר כדי לקרב מתוך אהבה יהודים אלו, שהם עדיין קטנים חסרי-ישע, עד שיוכלו לסייע לעצמם, ולשנה הבאה לא יזדקקו עוד לעזרתכן.

יצליחכן הקב"ה בעבודתכן, ויהי רצון שלא יהי צורך להמתין שנים כדי לראות את הפירות, אלא יראו אותם מיד.

ב. ימי חג השבועות — זמן קבלת התורה — ממשמשם ובאים.

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם, שיחד עם התורה נותן הקב"ה גם את כל הברכות הנצרכות — בריאות, פרנסה, ונחת מיהלדים.

יתן השי"ת שנקבל, יחד עם התורה, את כל הברכות שכל אחד זקוק להם לעצמו ולמשפחתו. יתן לכן הקב"ה יום-טוב שמת, ושנת בריאות ושמחה.

בודאי תמסרו את הדברים לכל אלו שתשתתפנה בהכניסו, ויתן השי"ת שנשמע בשורות טובות מכולכן, הן בעיניים הכלליים והן בעיניים הפרטיים ובצרכי של כל אחד.

[וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:] "זייט געזונט".

בס"ד. שיחת ראש-חודש סיון ה'תש"י.

— לאגדת נשי ובנות חב"ד, לרגל הכניסת השנת השלישית, בחדרו הק' —

בלתי מוגה

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: יתן השי"ת, שכשנה הבאה, הנה גם בדוחק לא יספיק המקום לכל המשתתפות].

יתן השי"ת, שתהי' זו החלה טובה עבור הכניסו.

דובר בשנה שעברה, שיש ללמוד מפרשת השבוע הוראה בנוגע להמאורעות דאותו שבוע.

כשבע זה קורין פרשת במדבר, שבה מסופר אודות מנין בני ישראל:

בענין המנין רואים אנו שכל אחד מהזמנים תופס מקום בשוה, הקטן ביותר כמו הגדול ביותר: הקטן ביותר הוא אחד, וגם הגדול ביותר אינו אלא אחד.

וההוראה מזה עבורנו: כאשר מתעסקים בסיוע לזולת, אין להתחשב אם הוא גדול יותר או קטן יותר; כל אחד חשוב אצל הקב"ה, וצריכים לסייע לו. ואודבה — הסיוע לקטן צריך להיות יותר מהסיוע לגדול.

הודים לילדים יודעים, שכאשר הילד הוא קטן, תזקוק עדיין לעזרתם — יש להראות לו הרכה יותר ותישומת-לב מאשר לילד גדול יותר, שיש ביכלתו לסייע לעצמו.

וכן הוא כשמדובר בעבודה בעיני יהדות, שלא זו בלבד שאין להתחשב בכך שהזולת הוא מבוגר בשנים אבל קטן בעיני יהדות, אלא אודבה — יש להשקיע השתדלות להראות לו אהבה ותשומת-לב יתירה.

ובפרט בנוגע לנשים, שרגש הרחמנות אצלן הוא בחוקף יותר —

(*) ראה גם מכתב ערי"ח סיון שנה זו ראשתקד (אג"ק חטי"ו ע' קטב ואילך) — (אג"ק חטי"ו ע' קמא ואילך) — למשתתפות לכניס השנתי ואגודת נשי ובנות חב"ד כ"ו. בכניס השלישי כ"ו.
(2) ראה גם שיחת שי"פ במדבר ראשתקד (1) ראה גם מכתב מוצע"ק במדבר סיו" (תרי"מ ח"כ ע' 19) וש"י.